การศึกษาสภาพการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

A study of the Management of Gratis Information Resources from Public and Private Sectors at Academic Resources and Information Technology Center, Northern Rajabhat Universities Group

ณัฐชนันท์ สนธิรักษ์
Natchanan Sonthirak
บรรณารักษ์ สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
Librarian, Office of Academic Resources and Information Technology, Nakhon Sawan Rajabhat University
E-Mail: Natchanan.s@nsru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและวิธีการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ บรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงาน หรือบุคลากรรับผิดชอบการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่า เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ความถี่ และร้อยละ ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือส่วนใหญ่จัดโครงสร้างงานเป็นส่วนงานหรือกลุ่มงานหนึ่งของงานเทคนิค มีการกำหนดนโยบาย และบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร ด้านบุคลากรจัดให้มีเจ้าหน้าที่หรือบุคลากร โดยกำหนดตำแหน่งเป็นบรรณารักษ์ หรือผู้ปฏิบัติงานแต่ไม่ใช่บรรณารักษ์ ด้านงบประมาณไม่พบว่า มีการจัดสรรโดยเฉพาะการจัดเก็บทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ จัดเก็บเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือทั่วไป มีการเก็บบำรุงรักษาในรูปแบบสิ่งตีพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ ด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ ส่วนใหญ่ไม่พบว่า มีการนำเทคโนโลยีนวัตกรรม หรือระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการ

2. วิธีการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าที่ได้รับจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ให้ความสำคัญกับทรัพยากรที่มีคุณค่า และสอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเป็นหลัก โดยมีการลงทะเบียน และใช้ระบบการจัดหมวดหมู่และกำหนดเกณฑ์การพิจารณาคัดออกด้วยมาตรฐานเดียวกับทรัพยากรจัดซื้อ การให้บริการในลักษณะชั้นเปิด โดยเปิดโอกาสให้อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรของมหาวิทยาลัย และบุคคลภายนอกเข้าใช้บริการได้ แต่สงวนสิทธิ์บริการยืม-คืน เฉพาะบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยเท่านั้น สำหรับการประชาสัมพันธ์มีการเผยแพร่ผ่านการจัดทำบรรณนิทัศน์บนเว็บไซต์ จัดมุมแนะนำทรัพยากรสารสนเทศที่น่าสนใจ และการจัดกิจกรรมการส่งเสริมการอ่าน

คำสำคัญ: ทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่า, การจัดการทรัพยากรสารสนเทศ

Abstract

This survey research aimed to examine the status and management methods of gifted information resources received from public and private sectors by the Academic Resources and Information Technology Centers of Rajabhat Universities in the Northern Region. The population consisted of practicing librarians or personnel responsible for managing gifted resources. The research instrument was a questionnaire, and data were analyzed using frequency and percentage. The research findings revealed that:

1. Regarding the status of gifted resource management: Most centers organized the workflow as a specific unit or group within the technical services department, with clearly defined and written policies. In terms of staffing, personnel were assigned as either professional librarians or designated practitioners. No specific budget was allocated for this section. Most gifted resources were integrated into the general book collection, with maintenance provided in electronic print formats. Furthermore, the majority of the centers had not yet implemented specific technologies, innovations, or automated systems for managing these resources.

2. Regarding management methods: The centers prioritized resources of high value that aligned with the universities' curricula. These resources underwent formal registration and classification systems. Weeding criteria followed the same standards as purchased materials. Services were provided via an open-shelf system, accessible to faculty, students, staff, and the general public; however, circulation privileges (borrowing and returning) were reserved for internal university personnel only. Public relations efforts included publishing annotated bibliographies on websites, creating featured resource corners, and organizing reading promotion activities.

Keywords: Gifted Information Resources, Information Resource Management

บทนำ

ห้องสมุดในสถาบันอุดมศึกษาในฐานะหน่วยงานสนับสนุนการศึกษา และการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาจึงมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนให้ทันกับยุคการเปลี่ยนแปลงเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ทักษะและความรู้ใหม่ ๆ เพื่อการใช้ชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พรรณราย เทียมทัน, 2558.) ดังนั้นทรัพยากรสารสนเทศภายในห้องสมุดจึงมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ผู้สอนจะต้องรู้จักค้นคว้า สรรหา พัฒนา สร้างสรรค์วิธีการแปลกใหม่ และหลากหลายมาใช้พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ รวมทั้งผู้สอนจะต้องออกแบบการเรียนรู้และอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ เพื่อได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่าสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้การที่ผู้สอนจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะต่าง ๆ ในศตวรรษที่ 21 ให้บรรลุเป้าหมายจำเป็นต้องเลือกวิธีการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม และ

น่าสนใจ จึงจะสามารถช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ (กุลิสรา จิตรชญาวณิช, และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ, 2563).

สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการดำเนินงานตามมาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544 ซึ่งได้กำหนดให้ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่หลักในการส่งเสริมการเรียนการสอน การวิจัย ทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และการบริการทางวิชาการแก่สถาบันอุดมศึกษาทุกระบบการศึกษาและแก่สังคม ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง และตลอดชีวิต (ทบวงมหาวิทยาลัย, 2544)

การจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าของห้องสมุด จึงมีความสำคัญอย่างมากต่อห้องสมุด เนื่องจากทรัพยากรสารสนเทศมีการผลิตขึ้นในกรณีพิเศษ เนื่องในโอกาสพิเศษ (บุญยืน จุลทอง, 2542) ซึ่งเป็นทรัพยากรสารสนเทศที่ไม่มีวางจำหน่ายโดยทั่วไปนั้นเป็นหนังสือที่มีภาพประกอบที่มีคุณค่า (อัมพร ทีขะระ, 2545) การขอรับบริจาค การได้รับการบริจาค และการแลกเปลี่ยนจึงเป็นวิธีการจัดหาของห้องสมุดที่มีความจำเป็นวิธีหนึ่ง (ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์, 2540) ซึ่งจะทำให้ห้องสมุดได้มีทรัพยากรสารเทศที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

จากความสำคัญต่าง ๆ ของทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้วนั้น จึงเป็นที่มาให้ผู้วิจัย มีความต้องการที่จะศึกษาสภาพการจัดการการทรัพยากรแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ เพื่อเป็นแนวทางการดำเนินงานการจัดการทรัพยากรแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในการกำหนดนโยบาย การพัฒนางานให้มีรูแบบที่ชัดเจน ที่มีประสิทธิภาพแก่องค์กรต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ
2. เพื่อศึกษาวิธีการการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

วิธีดำเนินงานวิจัย

1.ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บรรณารักษ์ผู้ปฏิบัติงาน หรือตัวแทนผู้รับผิดชอบงานการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ 8 แห่ง จำนวนทั้งสิ้น 8 คน

2.เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามสภาพการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ ระดับการศึกษา สาขาที่สำเร็จการศึกษา ตำแหน่งงาน และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพและวิธีการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือภาคเอกชน เป็นแบบตรวจรายการ (Checklist) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) มีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านงานบริหาร ด้านงานเทคนิค และด้านงานบริการ

3.ขั้นตอนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน โดยคำถามในงาน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านงานบริหาร ด้านงานเทคนิค และด้านงานบริการ

3.2 ผู้วิจัยศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และเทคนิคการตั้งข้อคำถามแบบสอบถาม จากนั้นทำการ กำหนดกรอบเพื่อจัดทำร่างแบบสอบถาม และปรับปรุงแบบสอบถามให้คลอบคลุมตัวแปรตามรอบความคิดภายใต้การแนะนำของที่ปรึกษางานวิจัย โดยจัดทำเป็นแบบสอบถามสอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

3.3 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแต่ละข้อคำถาม มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จำนวน 3 ท่าน

3.4 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบมาวิเคราะห์หาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ของคำถามแต่ละข้อ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นว่าข้อคำถามแต่ละข้อวัดได้ตรงวัตถุประสงค์ที่ต้องการหรือไม่ ซึ่งข้อคถามเดิม มีจำนวน 36 ข้อ พบว่า ข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.33-1.00 เมื่อผ่านการประเมินของผู้เชี่ยวชาญแล้วนั้น มีข้อคำถามที่ต่ำกว่า 0.5 ตัดออกไป จำนวน 7 ข้อ ซึ่งเหลือข้อคำถามสอดคล้องตามวัตถุประสงค์มีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50-1.00 ขึ้นไป จำนวน 29 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาของ (สุพัฒนา หอมบุปผา, 2565) ดังนี้

ให้คะแนน +1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา

ให้คะแนน 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา

ให้คะแนน -1 หมายถึง แน่ใจว่ามีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และเนื้อหา

4.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยประสานส่งแบบสอบถามขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

4.2 ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามการเก็บข้อมูลการวิจัยโดยการตอบแบบสอบถามผ่านระบบ Google Form ไปยังกลุ่มประชากรทั้งหมด 8 แห่ง ๆ ละ 1 ฉบับ

4.3 ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับมาทั้งหมดอย่างละเอียด ก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ต่อไป

5.การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ (Percentage)

5.2 การวิเคราะห์สภาพและวิธีการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ โดยหาค่าร้อยละ (Percentage)

6.สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการศึกษา ดังนี้

6.1 ค่าความถี่ (Frequency)

6.2 ค่าร้อยละ (Percentage)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพ และวิธีการจัดการการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ประเด็นการศึกษา	ผลการศึกษา	ร้อยละ
วิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศ	ได้รับทรัพยากรจากการบริจาคทั้งหมด	100
การลงทะเบียนทรัพยากรสารสนเทศ	ลงทะเบียนรวมกับทรัพยากรจัดซื้อ และแยกเฉพาะมีผลการปฏิบัติเท่ากันทั้ง 2 แบบ	50
การจัดหมวดหมู่ทรัพยากรสารสนเทศ	ใช้ระบบเดียวกับหนังสือจัดซื้อ	62.5
การจัดเรียงทรัพยากรสารสนเทศ	จัดเรียงรวมกับหนังสือทั่วไปในหมวดเดียวกัน	50
เกณฑ์การคัดออกของทรัพยากรสารสนเทศ	ใช้เกณฑ์เดียวกับหนังสือจัดซื้อ	75
ความถี่ในการรับบริจาคทรัพยากรฯ	รับบริจาคสัปดาห์ละ 1 ครั้ง มากที่สุด	62.5
การกำหนดสัญลักษณ์ให้กับทรัพยากรสารสนเทศ	มีการใช้รหัส แถบสี หรืออักษรย่อ และไม่มีสัญลักษณ์อื่นในสัดส่วนเท่ากัน	50
การติดต่อประสานงานการรับบริจาคทรัพยากรสารสนเทศ	มีการติดต่อแต่ไม่ต่อเนื่อง และไม่มีการติดต่อในสัดส่วนเท่ากัน	37.5
รูปแบบการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศ	ให้บริการแบบชั้นเปิดทั้งหมด	100
การกำหนดผู้มีสิทธิ์ใช้บริการทรัพยากรสารสนเทศ	ให้บริการแก่ทุกกลุ่มผู้ใช้ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย	100
การกำหนดระยะเวลายืม-คืน ทรัพยากรฯ	ใช้หลักเกณฑ์เดียวกับหนังสือทั่วไป	100
การบริการที่จัดให้ผู้ใช้บริการทรัพยากรฯ	มีการจัดให้บริการยืม-คืน เท่านั้น	100
จัดให้มีบุคลากรสำหรับบริการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าโดยเฉพาะ	ส่วนใหญ่ไม่มีบุคลากรเฉพาะด้าน	87.5

การยืมระหว่างห้องสมุดของทรัพยากรสารสนเทศ	มีการให้บริการเช่นเดียวกับหนังสือทั่วไป	87.5
การเก็บข้อมูลการยืม-คืนของทรัพยากรสารสนเทศ	มีการจัดเก็บข้อมูลเช่นเดียวกับหนังสือทั่วไป	100
การแนะนำทรัพยากรใหม่ของทรัพยากรสารสนเทศ	มีการจัดมุมแนะนำทรัพยากรสารสนเทศที่น่าสนใจ	75
การจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน	มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเช่นเดียวกันกับหนังสือทั่วไปมากที่สุด	87.5

ผลการวิจัยพบว่า สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ มีการดำเนินงานด้านการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าภายใต้งานเทคนิคเป็นส่วนใหญ่ มีการกำหนดนโยบายอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร และมีบุคลากรรับผิดชอบโดยตรง โดยนิยมใช้ระบบการจัดการเดียวกับหนังสือจัดซื้อ ทั้งในด้านการจัดหมวดหมู่ การจัดเก็บ และการให้บริการ นอกจากนี้ทรัพยากรส่วนใหญ่ได้มาจากการรับบริจาคและให้บริการแก่ผู้ใช้ทุกกลุ่มในลักษณะชั้นเปิด อย่างไรก็ตามยังพบข้อจำกัดด้านงบประมาณ บุคลากรเฉพาะด้าน และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าโดยเฉพาะ

ดังนั้นผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นถึง สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ทั้ง 8 แห่ง มีความพร้อมทั้งด้านบุคลากร มีนโยบาย และยังให้ความสำคัญอย่างยิ่งในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลที่ได้จาการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายตามลำดับวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า สภาพการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ ส่วนใหญ่เป็นส่วนงานหนึ่งของงานเทคนิค เนื่องจากงานเทคนิคมีขอบเขตงาน คือ การเสาะแสวงหาทรัพยากรสารสนเทศ มาไว้เพื่อให้บริการ เรียกว่า การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าฯ เหมือนกับการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศที่จัดซื้อเกือบทั้งหมด ซึ่งสอดคล้องกับกัญญาณัฐ อยู่สุข (2558) ได้ทำการวิจัย เรื่องการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ห้องสมุดส่วนใหญ่จัดงานทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าเป็นส่วนงานหรือแผนกหนึ่งของงานเทคนิค มีการกำหนดนโยบาย และบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร สอดคล้องกับการศึกษาของ ลักษณา เถาว์ทิพย์ (2545) เรื่อง สภาพการดำเนินงานรับบริจาคทรัพยากรของห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทย ที่พบว่า ห้องสมุดมีการกำหนดนโยบายการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าเป็นลายลักษณ์อักษร เนื่องจากการกำหนดนโยบายพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่า หรือนโยบายการขอรับ และการรับบริจาคทรัพยากรสารสนเทศมีความสำคัญ (ประยงศรี พัฒนกิจจำรูญ, 2551) ซึ่งเป็นการกำหนดขอบเขตของงาน และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน

นอกจากการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าเป็นลายลักษณ์อักษรแล้วนั้นยังมีสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศบางแห่งไม่มีการกำหนดนโยบายการจัดการทรัพยากรสารสนเทศฯ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ นันทนา รุ่งโรจน์ (2539) เรื่อง ปัญหาการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุดมหาวิทยาลัย ที่พบว่า ห้องสมุดไม่มีนโยบายในการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่เป็นลายลักษณ์อักษร และสอดคล้องการงานวิจัยของ เยาวภา รอดเพ็ชร (2553) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร และปริมณฑล ผลการวิจัย พบว่า มีนโยบายการจัดการสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุด ซึ่งกำหนดโดยผู้อำนวยการ และหรือหัวหน้าห้องสมุด แต่ไม่ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษร ด้านการจัดบุคลากรผู้รับผิดชอบปฏิบัติงานผลการศึกษาสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ทั้ง 8 แห่ง มีบรรณารักษ์ทำหน้าที่ในการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าเนื่องจากเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ ตามคุณวุฒิเฉพาะ (วรนุช มานะวณิชย์, และชัยวัฒน์ น่าชม, 2551) ด้านการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีส่วนใหญ่ จากการศึกษาพบว่า ไม่มีการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน

2. วิธีการการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ พบว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีคุณค่า และทรัพยากรสารสนเทศที่ตรงกับหลักสูตรและการเรียนการสอน วิธีการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่า ทั้งหมดมาจากการได้รับบริจาค การจัดหมวดหมู่ส่วนใหญ่ใช้ระบบเดียวกับหนังสือที่มีการจัดซื้อที่กำหนดใช้ภายในสำนักวิทยบริการฯ สอดคล้องกับการศึกษาของกัญญาณัฐ อยู่สุข (2558) ห้องสมุดใช้ระบบการจัดหมวดหมู่หนังสือได้เปล่าเช่นเดียวกับระบบที่ใช้จัดหมวดหมู่หนังสือทั่วไป และจัดเก็บเป็นส่วนหนึ่งของหนังสือทั่วไปที่จัดซื้อ ส่วนการพิจารณาคัดออกทรัพยากรสารสนเทศส่วนใหญ่ใช้เกณฑ์เดียวกันกับหนังสือจัดซื้อ และสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนใหญ่ได้รับทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนจำนวน 1 ครั้งต่อสัปดาห์ ให้บริการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่า บริการเป็นลักษณะชั้นเปิดสอดคล้องกับการศึกษาของ กัญญาณัฐ อยู่สุข (2558) ห้องสมุดส่วนใหญ่มีบุคลากรสำหรับให้บริการหนังสือได้เปล่าโดยเฉพาะ การจัดให้บริการเป็นลักษณะชั้นเปิด และวันวิสาข์ พวงสุวรรณ์ (2554) ได้ศึกษา พบว่า บริการที่จัดให้บริการในลักษณะเปิด โดยผู้มีสิทธิ์เข้าใช้บริการ คือ อาจารย์ นักศึกษา บุคลากรของมหาวิทยาลัย บุคคลภายนอก เช่นเดียวกับทรัพยากรสารสนเทศที่จัดซื้อมาให้บริการ ซึ่งบริการที่ผู้ใช้บริการสาสารถใช้บริการ คือ บริการยืม-คืน แต่ยังไม่มีบริการยืมระหว่างห้องสมุด นอกจากนี้ ยังจัดให้มีการประชาสัมพันธ์ แนะนำ ทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าที่น่าสนใจ และมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อเป็นการเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสภาพการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

2. ควรศึกษาสภาพการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ รวมถึงความต้องการการพัฒนาระบบของมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือกับมหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มอื่น ๆ

3. ควรศึกษารูปแบบการจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าจากหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนของสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เอกสารอ้างอิง

กัญญาณัฐ อยู่สุข. (2558). *การจัดการทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าของห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. ฐานข้อมูลงานวิจัย (Thai Digital Collection).https://tdc.thailis.or.th/tdc/dccheck.php?Int_code=53&Recid=13520&obj_id=81834&showmenu=no

กุลิสรา จิตรชญาวณิช และ เกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ. (2563). *วิธีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จารุพร พงศ์ศรีวัฒน์. (2542). *ห้องสมุดมหาวิทยาลัย.* ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงราย.

ชญาภรณ์ กุลนิติ. (2553). *สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า.* โอเดียนสโตร์.

ชวนพิชญ์ รัตนาไพบูลย์. (2560). *แนวทางการเพิ่มศักยภาพการจัดหาทรัพยากรสารสนเทศแบบได้เปล่าของห้องสมุดรัฐสภา.* ห้องสมุดสถาบันพระปกเกล้า. https://www.kpi-lib.com/elib/cgi-bin/opacexe.exe?op=mmvw&db=Main&skin=S&mmid=14661&bid=12052

ชัยเลิศ ปริสุทธกมล. (2554). *สารสนเทศศาสตร์เบื้องต้น.* มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.

ทบวงมหาวิทยาลัย. (2544). *ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่อง มาตรฐานห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2544*. ผู้แต่ง.

ธาดาศักดิ์ วชิรปรีชาพงษ์. (2548). *การเขียนรายงานและการใช้ห้องสมุด.* บิสซิเนสเวิลด์.

นันทนา รุ่งโรจน์. (2539). *ปัญหาการจัดหาสิ่งพิมพ์รัฐบาลของห้องสมุดมหาวิทยาลัย*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2548). *การใช้ห้องสมุดยุคใหม่.* (พิมพ์ครั้งที่ 2). เอสอาร์ พริ้นติ้ง แมสโปรดักส์.

บุญยรัตน์ สุขะตุงคะ. (2563). *การศึกษาความต้องการใช้ทรัพยากรสารสนเทศประเภทสิ่งพิมพ์รัฐบาลของผู้ใช้ผู้ใช้บริการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.* มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

บุญยืน จุลทอง. (2542). *การพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ.* สถาบันราชภัฏสงขลา.

ประยงศรี พัฒนากิจจำรูญ. (2551). กระบวนการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ. (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พรรณราย เทียมทัน. (2558). *เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

เยาวภานี รอดเพ็ชร. (2553). *การจัดการสิ่งพิมพ์รัฐบาลในห้องสมุดมหาวิทยาลัยเอกชนในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง]. https://doi.nrct.go.th//ListDoi/listDetail?Resolve_DOI=10.14457/RU.the.2010.259

ลักษณา เถาว์ทิพย์. (2554). *สภาพการดำเนินงานรับบริจาคทรัพยากรของห้องสมุดโรงเรียนแพทย์ในประเทศไทย.* [การศึกษาอิสระปริญญาโท, มหาวิทยาลัยขอนแก่น]. ฐานข้อมูลงานวิจัย. https://tdc.thailis.or.th/tdc/browse.php?option=show&browse_type=title&titleid=164248&query

วรนุช มานะวณิชย์ และ ชัยวัฒน์ น่าชม. (2551). *เอกสารการสอนชุดวิชาการพัฒนาทรัพยากรสารสนเทศ.* (พิมพ์ครั้งที่ 7). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วาณี ฐาปนวงศ์สาน. *(*2543). *การจัดและบริหารงานห้องสมุด.* ศิลปาบรรณาคาร.

อัมพร ทีขะระ. (2545). *เอกสารการสอนชุดวิชาสารนิเทศลักษณะพิเศษ.* (พิมพ์ครั้งที่ 6). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.